

Postanowienie z dnia 24 marca 1998 r.

I PKN 97/98

W zakresie badania podstaw wznowienia na posiedzeniu niejawnym mieści się jedynie stwierdzenie czy skarżący wskazuje podstawę wznowienia i czy odpowiada ona jednej z podanych w Kodeksie postępowania cywilnego przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia, nie zaś, czy podstawa ta rzeczywiście istnieje.

Przewodniczący SSN: Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski, Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 marca 1998 r. sprawy z powództwa Władysława G. przeciwko Urzędowi Gminy w D.B. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powoda od postanowienia Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy z dnia 15 grudnia 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł :

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie, znieść postępowanie wywołane wniesieniem skargi o wznowienie postępowania i przekazać sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy.

U z a s a d n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 15 grudnia 1997 r. wydanym na posiedzeniu niejawnym odrzucił skargę o wznowienie postępowania. W uzasadnieniu postanowienia Sąd ten podał, że powód wnoszący skargę wskazał przepis art. 403 § 2 KPC. Tymczasem orzeczenie, na które się powołał, to wyrok Sądu Najwyższego wyrażający stanowisko w in-

nej, nie dotyczącej powoda sprawie. Podobnie nie stanowi okoliczności faktycznej, o której mowa w art. 403 § 2 KPC doręczenie powodowi oświadczenia w przedmiocie rozwiązania z nim umowy o pracę. Od tego pisma powód odwołał się w sprawie, której dotyczy skarga (mimo że nie odebrał wówczas przesyłki pocztowej zawierającej pismo pracodawcy). Pismo znajdowało się w aktach osobowych powoda przedłożonych w toku postępowania. Sąd Wojewódzki uznał, że wskazane przez powoda podstawy nie odpowiadają żadnej z podstaw wznowienia, wymienionych w art. 403 KPC i odrzucił skargę na podstawie art. 410 § 1 KPC.

Od tego postanowienia powód wniósł kasację. Podniósł zarzut naruszenia art. 403 § 2 i 3 KPC, co miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznawanie skargi o wznowienie postępowania odbywa się w kilku etapach. Po pierwsze, Sąd bada, czy skarga jest wniesiona w terminie i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. Badanie oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia polega wyłącznie na formalnym ustaleniu, czy wskazana przez stronę przyczyna wznowienia jest wymieniona w art. 401, (401¹) lub 403 KPC. Na tym etapie rozpoznawania skargi, na posiedzeniu niejawnym, nie jest możliwe dokonywanie oceny, czy wskazane podstawy są zasadne. Takie rozumienie zakresu wstępnego badania skargi na posiedzeniu niejawnym znajdowało wyraz już w orzecznictwie okresu międzywojennego (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 16 lutego i 20 kwietnia 1937 r., C I 1404/36, PPC 1937 nr 21 s. 666 i z 26 października 1937 r. C I 690/37, PPC 1938 nr 7-8, s. 243) wydanym na tle analogicznego przepisu do obecnego art. 410 § 1 KPC. Przepis art. 458 § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. - Kodeks postępowania cywilnego stanowił, że Sąd zbada na posiedzeniu niejawnym, czy skarga jest wniesiona w terminie i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia (zdanie pierwsze). W braku jednego z warunków ustawowych sąd skargę odrzucał, w przeciwnym razie wyznaczał rozprawę (zdanie trzecie). W myśl art. 458 § 2 KPC Sąd również skargę odrzucał na rozprawie, jeżeli okazał się brak ustawowej podstawy wznowienia, albo niezachowanie terminu. Na tle takiego stanu prawnego Sąd Najwyższy był zdania, że zadanie sądu przy rozpoznawaniu skargi o wznowienie na posiedzeniu niejawnym

ograniczone jest do czysto formalnych ustaleń, przy czym w stosunku do podstawy skargi sąd ma jedynie stwierdzić, czy wskazana przez skarżącego przyczyna wznowienia postępowania jest prawem przewidziana, rozpoznanie zaś słuszności tej przyczyny należy do sądu przy rozpoznawaniu skargi na posiedzeniu jawnym. Na tle obecnie obowiązującego stanu prawnego w doktrynie również wyrażano pogląd, że w zakresie badania podstaw wznowienia na posiedzeniu niejawnym nie chodzi o stwierdzenie, czy rzeczywiście one istnieją, gdyż to będzie przedmiotem badania na rozprawie (art. 411 KPC). Chodzi jedynie o to, czy skarżący wskazuje podstawę wznowienia i czy wskazana przez niego podstawa odpowiada jednej z podanych w kodeksie przyczyn uzasadniających żądanie wznowienia postępowania, np. czy nowe dowody są istotnie nowe (tak: W.Siedlecki w: „System prawa procesowego cywilnego” - Tom III s. 453). Sąd ogranicza się do ustalenia, czy podstawa przytoczona w skardze odpowiada którejkolwiek z podstaw wymienionych w KPC, nie ustala czy podstawa ta istnieje w rzeczywistości (W.Broniewicz „Wznowienie postępowania”, Palestra 1968 nr 1 str. 53). Rozróżnienie nieoparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 KPC) od braku ustawowej podstawy wznowienia (art. 411 § 1 KPC) może nastroić trudności. Powód powołał się na przepis art. 403 § 2 i 3 KPC i twierdził, że uzyskał nowe dowody (decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy) i „wykrył” wyrok Sądu Najwyższego odnoszący się do jego sytuacji (chodzi o uchwałę składu siedmiu sędziów).

W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Wojewódzki powołał się na to, że „decyzja” o zwolnieniu powoda z pracy nie jest nowym dowodem, a orzeczenie Sądu Najwyższego dotyczy innego stosunku prawnego. O ile można uznać za wątpliwe, czy z samych twierdzeń skargi wynika, że pismo o rozwiązaniu stosunku pracy, którego to rozwiązania dotyczył spór w rozpoznawanej sprawie, nie może stanowić „nowego dowodu”, bo już było przedmiotem postępowania dowodowego, to ocena przesłanek wykrycia prawomocnego wyroku dotyczącego tego samego stosunku prawnego w sytuacji powoływania się powoda na uchwałę Sądu Najwyższego miało już charakter badania istnienia ustawowej przesłanki wznowienia z art. 411 KPC. Sąd Wojewódzki zanalizował, czy orzeczenie to dotyczy tego samego stosunku prawnego, do czego nie był uprawniony na posiedzeniu niejawnym. Efektem tego badania może być również odrzucenie skargi, lecz dokonane na rozprawie (art. 411 § 1 KPC). Rozpoznanie skargi na posiedzeniu niejawnym zamiast na rozprawie

oznacza pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw, dlatego w postępowaniu przed Sądem Wojewódzkim nastąpiła nieważność postępowania (art. 379 pkt 5 KPC), co Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu (art. 393¹¹ KPC). Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 grudnia 1996 r. (I PKN 28/96, OSNAPiUS 1997 nr 13 poz. 236). Ponadto Sąd Najwyższy zważył, że skargę o wznowienie postępowania rozpoznał niewłaściwy Sąd. Powód nie żądał wznowienia postępowania „z przyczyn nieważności” (art. 405 zdanie pierwsze KPC), lecz z powodów określonych w art. 403 § 2 i 3 KPC. Wobec tego, w myśl art. 405 zdanie drugie KPC, właściwy do rozpoznania skargi był sąd, który ostatnio orzekał co do istoty sprawy. Sąd rewizyjny, który oddalił rewizję nie orzekał co do istoty sprawy, gdyż nie orzekł reformatoryjnie. Takie rozumienie właściwości Sądów w rozpoznawaniu skargi o wznowienie postępowania wynika z porównania dawnego i obecnego brzmienia art. 405 KPC. Poprzednio zawsze właściwy był sąd instancji wyższej (gdy zaskarżano wyroki różnych instancji), a obecnie - po nowelizacji z dnia 1 marca 1996 r. - tylko wówczas, gdy zaskarżono wyroki „z przyczyn nieważności” lub gdy sąd instancji wyższej orzekał co do istoty sprawy.

Tak należy rozumieć sens dokonanej zmiany treści art. 405 KPC.

Powód został pozbawiony rozpoznania jego skargi w jednej z dwóch przewidzianych do tego instancji. Analogiczny pogląd był już wyrażony w postanowieniu z dnia 5 grudnia 1996 r. (wspomnianym wyżej).

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji na podstawie art. 386 § 2 w związku z art. 393¹⁹ i 393¹¹ KPC. Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹³ KPC mógł przekazać sprawę jedynie Sądowi, który wydał zaskarżone orzeczenie, a ten przekaże sprawę Sądowi właściwemu funkcjonalnie do rozpoznania skargi.

=====